

pertinis *Te Deum*, prout usus in pluribus locis habet, et in aliis occasionibus fieri solet (1).

DE MISSA, IN QUA CONSECRATÆ SUNT HOSTIÆ PRO ALIO
TEMPORE CONSERVANDÆ.

Rub. 5. *Si vero adsint Hostiæ consecratæ super Corporale positæ pro alio tempore conservandæ, facta prius genuflexione, reponit eas in vas ad hoc ordinatum, et diligenter advertit, ne aliquod fragmentum, quantumcumque minimum, remaneat super Corporale; quod si fuerit, accurate reponit in Calicem. Post extersionem Patenæ etc. (Vid. n. 266).*

7. *Si in Altari remaneant particulæ in Calice, seu in alio vase usque ad finem Missæ, serventur ea, quæ in Feria quinta Cœnæ Domini præscribuntur circa finem Missæ.*

278. I. Si hostiæ consecratæ super corporale positæ sint, et nullus adsit communicandus, neque pyxis purificanda; sacerdos meditatione post sumptionem s. Hostiæ peracta, ante discooperationem calicis (juxta Rubricas supra n. 5, quæ hæc ibi facienda evidenter præscribunt) genuflectit, et erectus Hostias in pyxidem ponit ope pollicis et indicis dextræ manus, sinistra pyxidem juxta s. Species inclinatam tenens: quibus impositis, pyxidem claudit et deponit. Si pyxis ex tabernaculo sit extrahenda, meditatione ss. Sacramenti peracta, aperit tabernaculum, genuflectit si ibi ss. Sacramentum contineatur, extrahit pyxidem, et renovata genuflexione, facit ut supra. Quandonam pyxis in tabernaculum, si in eodem altari habeatur, inferenda sit, auctores

(1) Vid. congreg. archip. dioc. Mechl. 1846; Rit. Leod. de ss. Euch. Sac. § 7; Past. Brug.

non conveniunt: juxta quosdam pyxis super corporale servanda est usque ad finem missæ eo modo, quo infra dicitur de casu quo in altari tabernaculum non habeatur; juxta alios pyxis in tabernaculum ponenda est post purificationem calicis ante abluitionem digitorum; et juxta alios mox post impositionem s. Specierum, et certo si pyxis in tabernaculo posita, sit extrahenda ad imponendas s. Species, facilius nunc reponitur in tabernaculum quod est apertum, quam postea; et insuper nihil impedit pyxidem in tabernaculum poni ante sumptionem s. Sanguinis, cum contra positio pyxidis super corporale, sacerdotem in collectione particularum impedire possit. Idem dicendum est de impositione s. Hostiæ in remonstrantiam, si in missa consecrata fuerit, cum Rubrica n. 5, æque hunc casum comprehendat, ac si hostiæ pro communione fidelium sint consecratæ; item de impositione pyxidis in tabernaculum, si hostiæ in eadem sint consecratæ.

Cum celebrans s. Species in pyxidem posuerit, vel prævia genuflexione tabernaculum clauserit; discooperit calicem, genuflectit, et sacras particulas colligit non tantum super locum, ubi major hostia, sed etiam ubi aliæ positæ fuerunt.

II. Si in altari non habeatur tabernaculum; tunc s. Hostiis in pyxidem depositis, pyxis super corporale relinquitur usque ad finem missæ. Sumpta purificatione calicis ante abluitionem digitorum, pyxis in medium corporalis deponitur et sacerdos se gerit, ac si ss. Sacramentum esset expositum. Calix post ejus extersionem collocatur non in medium altaris sed a latere evangelii. Finita missa sacerdos pyxidem cum lumine ad tabernaculum portat, et deinde redux ad altare, plicat corporale, in bursam immittit, et calicem more solito defert ad sacristiam.

III. Si s. communio sit distribuenda, aut pyxis purificanda; s. Hostiæ super corporale consecratæ, in pyxidem tantum ponuntur post sumptionem s. Sanguinis, ut dictum est initio, n. 272, et dicitur n. 282: et in hoc casu collectio particularum super corporale, ex necessitate videtur omittenda ante sumptionem s. Sanguinis, et tantum facienda ante sump-

tionem purificationis, cum qua particulæ simul sumuntur, ut in purificatione pyxidis.

RENOVATIO SPECIERUM ET PURIFICATIO PYXIDIS.

279. Sub qua obligatione s. Hostiæ, quæ pro communionem conservantur, aliquando renovandæ sunt?

R. Sub gravi obligatione, quia hæc renovatio versatur circa rem gravem, honorem scilicet et reverentiam ss. Sacramento debitam. Quod autem s. Species longo tempore integræ conservari possint, nec facile alterentur aut corrumpantur; a gravi excusare nequit: non enim attendendum est, quod conservari possint, sed quod alterari et corrumpi possint, cujus periculum sufficit, ut dicatur gravem adesse obligationem s. Species renovandi. Insuper gravis hæc obligatio oritur non tantum ex periculo corruptionis specierum, sed etiam ex debito ss. Sacramentum omni cum honore et reverentia conservandi. Item constans Ecclesiæ sollicitudo circa frequentem specierum renovationem majorem quam levem obligationem indicat.

280. Quoties sacræ species renovari debent?

R. Juxta rituale Rom. parochus *sanctissimæ Eucharistiæ particulas frequenter renovabit*. Quoties autem fieri debeat, ut frequenter censeatur, rituale quidem non exprimit, sed juxta cæremoniale Ep. sacrosancta Eucharistia *saltem semel in hebdomada mutetur et renovetur* (1); juxta aliquos sufficit singulis quindenis (2); juxta rituale Leodiense (3) » ad minus semel in mense, et ultra non differatur; in locis

(1) Lib. 1, c. 6, n. 2. Ita etiam S. R. C. 3 Sept. 1672, n. 2450-2602, 3; Cong. Ep. 5 Ap. 1573, apud Cavalieri t. 4, dec. 107; s. Carolus apud Gardellini in dec. 4474-4623, 1; Gavantus p. 2, tit. 10, rub. 5, t.

(2) Dec. Em^{mi} ac Rev^{mi} Dom. Engelb. Archiep. Mechl. in congreg. archip. 1845, n. 5; Past. Brug.; Rit. Camerac.

(3) De ss. Euch. Sac. § 6.

» autem nimium humidis, aut tempore valde pluvioso sæpius » nempe decimo quinto die, aut etiam octavo. » Cum autem in tertio Concilio Prov. Mechl. (1) statutum esset, ut « singulis mensibus aut circiter » (secundum occurrenceiam festorum solemnium, quæ paulo remotius quam mense distant) » vel si loci humiditas requirat, etiam sæpius species sacramentales renoventur »; Cardinales s. Concilii Trid. interpretes textum mutaverunt in hunc sensum « singulis saltem » *hebdomadibus* aut circiter, vel si humiditas loci requirat, » etiam sæpius species sacramentales renoventur » : et hic sensus, in hunc modum mutatus, ab Apostolica auctoritate est confirmatus (2). Unde Romsée (3) proponit sequentes conclusiones : 1. si non sit præceptum ubique vigen, ut s. Species renoventur singulis octiduis, saltem ubique illius observatio est laudabilis, cum tendat in honorem ss. Sacramenti. 2. Seposita causa particulari, ut humiditatis ratione tabernaculi noviter constructi, aut loci humidi, vel temporis pluviosi et hiemalis, immunes ab irreverentia videntur, qui singulis quindecim diebus s. Species renovant. 3. Qui ultra mensem differunt, non videntur immunes a periculo gravis irreverentiæ erga tantum Sacramentum, maxime quando tempus est humidum. Nemo etiam putet, se hic consuetudine contraria excusari posse : nam (4) tantum abest, ut hæc dici possit rationabilis et laudabilis, quinimo potius ut detestabilis corruptela habenda sit, ac proinde omnino reprobanda et damnanda, etiamsi longissimi temporis observantiam ostentaret (5).

281. Not. 1º eadem ratione hostias consecrandas recentes noviterque confectas esse debere (6). Si enim sacræ Species

(1) Tit. 7, c. 1, de ss. Euch. Sac.

(2) Vid. syn. Belg. t. 1, fol. 316 initio; fol. 374, tit. 7, c. 1, item fol. 359 mon. 16 et 17.

(3) Tom. 1, p. 2, art. 13, n. 8.

(4) Ita Gardellini in dec. 4474-4623, 1.

(5) Vid. Catalanus in Cærem. Ep. l. 1, c. 6, n. 2. *Mét. théol.* 4º sér. fol. 523-531.

(6) Rit. Rom.

singulis saltem quindenis ad corruptionis periculum præcavendum renovandæ sint; sequitur novas species recentes esse debere, ad idem præcavendum periculum. A quo autem tempore species confectæ esse possint, ut adhuc recentes dicantur, apertissime colligitur ex obligatione Species sacras frequenter renovandi: si enim species renovando, veteres sint sumendæ, et novæ recentisque consecrandæ, sequitur novas veteribus recentiores per se esse debere. Quapropter S. R. C. (1) reprobavit consuetudinem consecrandi species a tribus mensibus tempore hyemis, et a sex mensibus in æstate confectas. simulque declaravit sacerdotes ecclesiæ rectori tuta conscientia obsecundare non posse præfatis utendo speciebus: et s. Carolus (2) præscribit ut hostiæ adhibeantur recentes, et a viginti diebus ad summum confectæ.

Not. 2º novas consecratas hostias numquam cum veteribus misceri posse, sed in alia pyxide vel vase esse conservandas, vel in defectu duplicis pyxidis veteres communicantibus primo esse distribuendas, vel a sacerdote in missa sumendas. Si autem nimius sit numerus hostiarum consumendarum, ita ut sacerdos omnes decenter sumere non possit; ipse in pluribus sacrificiis, vel alii sacerdotes successive celebrantes, partem ex illis sumere possunt. Adeoque veteres consecratas species noviter consecratis superimponere non licet, ut veteres prius distribuantur: sic enim non satisfit obligationi renovationis; et insuper species facillime inter se miscentur, et quædam longissimo tempore remanere possunt.

282. Quoties et quomodo pyxis est purificanda?

R. I. Toties, quoties s. Species renovantur; eadem enim ratio militat in utroque casu.

2. Modi purificandi pyxidem assignantur sequentes: 1º omnes particulæ, mediante indice aut pollice dextro colliguntur, et ante sumptionem s. Sanguinis vel purificationis in calicem mittuntur, quin pyxis ulterius abluatur. Si omnia

(1) 16 Dec. 1826, n. 4474-4623, 1, in Gandaven.

(2) In 4 conc. prov. Mediol. item in instruct. de ipso Euch. Sac.; Castaldus lib. 1, s. 3, c. 5, n. 1; Bouvry 2 edit., 2 tom., fol. 573.

fragmenta hoc modo colligi possint, et pyxis sufficienter purificari queat, nihil impedit eundem sequi, cum patena hoc etiam solo modo purificetur. 2º Ante calicis purificationem omnia fragmenta in fundo pyxidis diligentissime collecta cum indice dextro, cum eodem indice linguæ admoto sumuntur, vel fragmenta ad labium pyxidis indice deducta, sumi possunt ore eidem admoto. Deinde infunditur paululum vini, quo tota interior pyxidis pars, tergente indice, abstergitur; quo hausto pyxis purificatorio undequaque exsiccatur. Hic modus quantum ad sumptionem fragmentorem, tanquam indecens et reliquiarum perditionis periculo obnoxius, communiter rejicitur. 3º Sumpto s. Sanguine, absque collectione reliquiarum in pyxide, et sine earundem sumptione aut immissione in calicem, statim vinum in pyxidem funditur, et intra pyxidem undequaque circumactum, in calicem effunditur, atque ex eo simul et pro calicis purificationem sumitur: quod ipsum præstatur de altera ablutione, quatenus opus est. 4º Sacerdos sumpto s. Sanguine, tenens pyxidem ad nodum super calicem, indice dextro colligit particulas in pyxide dispersas, easque in calicem mittit; deinde primam purificationem accipit cum pyxide, circumagit vinum intra pyxidem, et, si una tantum ablutione pyxis purificetur, indice tergente, totam ejusdem partem internam abluit; quo facto, indicem abstergit, vinum in calicem effundit et sumit: Si novæ species consecratæ mox in pyxidem ponendæ non sint, alteram digitorum ablutionem ad majorem cautelam similiter cum pyxide accipit. 5º Quarti (1) omnibus præfert modum, quo reliquiæ indice ex pyxide mittuntur in calicem ante sumptionem s. Sanguinis, et una cum s. Sanguine sumuntur, et deinde post sumptionem s. Sanguinis pyxis purificatur et abluitur, ut ad modum præcedentem dictum est. Hic tamen modus non adhibetur, si una aut altera hostia integra in pyxide supersit, quia hæc non ante sed post sumptionem s. Sanguinis sumenda est.

(1) P. 2, tit. 10, sect. 2, dub. 8; Bissus P. n. 278.

Si igitur pyxis sit purificanda, et hæc in tabernaculo ponatur, sacerdos calicem palla tectum ad cornu evangelii, sed semper super corporale, removet, aperit tabernaculum, genuflectit, si s. Species in pyxide aut in tabernaculo contineantur, pyxidem accipit et super corporale deponit, ac ablato cooperculo, iterum genuflectit, si s. Species contineantur, et tabernaculum, si opus sit, claudit.

Si Hostiæ integræ in pyxide supersint, easdem post sumpcionem s. Sanguinis prius distribuit aut sumit (1), et deinde pyxidem purificat modis supradictis. Si in eadem pyxidem hostiæ consecratæ mox ponendæ sint, sacerdos pyxidem semel tantum purificat et abluit; et postquam abluionem pyxidem in calicem effuderit, pyxidem ante sumpcionem purificationis calicis statim cum purificatorio interius bene exsiccatur, et novas species in eam imponit, ut dictum est num 278 ad I: tum colligit particulas super patenam aut corporale, ubi s. Species positæ fuerunt, et easdem in calicem immissas, sumit cum purificatione. Si autem novæ hostiæ consecratæ in pyxidem statim ponendæ non sint; præstat ad majorem cautelam, digitorum abluionem etiam cum pyxide accipere, ut modo dictum est; et deinde sumpta abluione, prius calix, et deinde pyxis extergitur (2). Purificatorium post extersionem pyxidem modo inverso est plicandum, et non amplius adhibendum, donec lotum fuerit. Pyxis ut purificata et abstersa fuit, ponitur extra corporale; nondum autem purificata, semper super corporale est ponenda, et intra tabernaculum recondenda; cum lumine tamen non est deferenda, nec ante eam est genuflectendum (3).

Not. 1. acriter reprehendendos esse illos, qui purificant quidem pyxidem, sed nec indice, nec vino, sed solo utuntur purificatorio: quoniam si in pyxide aliquod fragmentum remanserit, melius est, ut ibi persistat, quam ut puri-

(1) S. R. C. 3 Sept. 1672, n. 2450-2602, 3.

(2) Vid. Merati p. 2, tit. 10, n. 32; Quarti loco cit.; Cavalieri t. 4, dec. 65.

(3) Cavalieri loco cit. n. 7.

ficatorio dispergatur cum certo perditionis et profanationis periculo.

Not. 2. ne fragmenta nimis multiplicentur in pyxide, hostias consecrandas cribro vel alio simili instrumento a micis vel adhærentibus particulis expurgandas esse, antequam ad altare afferantur vel ciborio imponantur.

283. Quæ hoc numero dicta sunt, applicanda quoque sunt s. Hostiæ in ostensorio seu remonstrantia positæ, quæ intra idem tempus renovari debet. Hic autem bene notandum est, non sufficere, ut sacerdos unam majorem hostiam consecret in remonstrantia ponendam, et veterem e remonstrantia desumptam frangat et sumat, sed requiri, ut consecret duas majores hostias, unam in remonstrantia ponendam, et alteram sumendam (1): sacerdos enim de suo sacrificio participare debet. Hostiam, quam e remonstrantia desumpsit, sumit vel una cum altera quam consecravit (2), vel post sumpcionem s. Sanguinis (3). Quoties s. Hostia in remonstrantia renovatur, toties lunula, cui imponitur, indice dextro purificanda est, ne sacræ particulæ forte adhærentes, deperdantur, aut corrumpantur: quapropter convenit, ut lunula ita sit confecta, ut aperiri queat.

DE SACERDOTE, QUI EODEM DIE PLURES MISSAS CELEBRAT.

Rub. de def. tit. IX, 4. *Si plures Missas in una die celebret, ut in Nativitate Domini, in unaquaque Missa abluat digitos in aliquo vase mundo, et in ultima tantum percipiat purificationem.*

In fine missæ vig. nat. D. *Sacerdos, quoniam in die Natalis Domini celebrat tres Missas, in prima et secunda*

(1) Vid. tom. II, n. 175.

(2) Rub. de defect. tit. VII, n. 2 et 3.

(3) S. R. C. 3 Sept. 1672, n. 2450-2602, 3.

Missæ non sumat purificationem; sed in tertia Missa tantum: et in prima et secunda abluat digitos in aliquo vase mundo.

284. 1. In illa missa, post quam sacerdos adhuc celebrare debet, præparandum est vasculum vitreum vel argenteum pro ablutione digitorum celebrantis; item capsula cum hostiis pro altera vel tertia missa. Huic usui bursa corporalis commode inservire potest. Hostia super patenam poni potest post sumptionem sacri Sanguinis, vel ante initium alterius missæ, vel etiam ad hujus offertorium.

2. Sacer Sanguis diligentius est hauriendus, ut quantum fieri potest, nihil supersit, præsertim circa labium calicis, ne patenæ, qua calix mox tegendus est, adhæreat. Sumpto sacro Sanguine, solita calicis purificatio facienda non est (1); sed sacerdos dicit *Quod ore sumpsimus*, et interea calicem in medio corporalis depositum, prius patena et deinde palla cooperit. Calix autem purificatorio nec abstergitur, nec cooperitur propter reliquias s. Sanguinis verosimiliter in calice relictas: uti nec os celebrantis abstergitur (2).

3. Deinde more solito dicit *Corpus tuum Domine* etc. et interea pollices et indices abluit in vase mundo, vitreo aut argenteo, cum aqua jam prius parato, ut fit post distributio-

(1) S. R. C. 10 Sept. 1702, n. 3486-3635.

(2) Not. hic non esse applicanda quæ præscribuntur in dec. 11 Mart. 1858, infra allegando, quia in hoc decreto agitur de diverso casu, scilicet de duabus missis in ecclesiis dissitis et cum alio calice celebrandis; cum contra in hoc loco agatur de missis in eodem loco et cum eodem calice celebrandis: adeoque post sumptionem s. Sanguinis, calix palla non est tegendus, neque junctis manibus dicendum *Quod ore sumpsimus*, neque deinde calix more solito cooperiendus purificatorio; sed juxta decretum 16 Sept. 1815, infra etiam allegatum, celebrans post sumptionem s. Sanguinis calici statim imponat patenam et pallam, prout fit in duabus prioribus missis natiuitatis Domini, dein calicem cooperiat velo, ut supra explicatur, et ut auctores communiter præscribunt.

nem SS^{mæ} Communionis; quam aquam vel sumit cum ultima ablutione in ultima Missa, vel in piscinam sacrarii effundendam reliquit (1). Celebrans abstersis purificatorio digitis, vas locat in posteriori parte altaris juxta corporale, et palla alia cooperit, ac prope illud ponit purificatorium.

4. Postea calicem super corporali positum, velo cooperit, et deinde missam prosequitur.

5. Quamvis verosimiliter aliquid s. Sanguinis in calice remanserit, et species desiccatae non sint; in transitu tamen, accessu et recessu non est genuflectendum, et sacerdos se vertens ad populum, ut alias, renes ad altare vertere debet (2). Calix tamen reverenter est tractandus, non nisi a ministro sacro tangendus et deferendus, semper ponendus super corporale sive intra sive extra altare, et si aliquo tempore servandus sit, semper in loco decente et clauso collocandus.

6. Post offertorium 2 et 3 missæ, sacerdos tollit velum calicis, calicem reponit versus cornu epistolæ sed intra corporale, et dum vinum et aquam infundit, calicem super corporale tenet, vel elevatum super mappam altaris. Potest etiam palla deponi ad cornu epistolæ, ut huic calix imponatur.

7. Ad offertorium 2 et 3 missæ celebrans transit ad cornu epistolæ, calix autem ante infusionem vini purificatorio extergi nequit; vinum et aqua ita caute infundenda sunt, ne guttæ intra calicem dispergantur; quod si guttæ dispersæ appareant, purificatorio extergi nequeunt, sed circumacto vino in fundo uniendæ sunt; si autem guttæ a fundo valde sint remotæ, ita ut sine periculo effusionis uniri nequeant, et non sit certum s. species esse exsiccatas, ita ut species vini et realis præsentia desierit et guttas extergere liceat, tunc quoad intentionem consecrandi faciendum est, quod dicitur tom. II, n. 152 et 153. Si tamen sacerdos post hanc missam adhuc tertiam celebrare teneatur; melius, ut videtur, formaret intentionem guttas in calice dispersas etiam conse-

(1) S. R. C. 3 Jun. 1892.

(2) S. R. C. 20 Jul. 1686, n. 2971-3120, 9; 2 Aug. 1698, n. 3337-3486.

crandi, ne eas guttas non consecratas sumendo frangeret jejunium ad tertiam missam requisitum.

8. Pretiosus Sanguis in singulis missis sumendus est ab eadem parte calicis. In ultima missa celebrans ablutis super calicem digitis, iisque abstersis, ablutionem e vasculo immitit in calicem, eamque sumit simul cum ablutione digitorum ultimæ missæ, ab eadem iterum parte calicis, qua sacer Sanguis sumptus fuit, vel illam relinquit in vase, post missam in sacrarium effundendam (1) : sumpta ablutione, os purificatorio extergit, et deinde calicem et vasculum.

9. In missa solemnī, post quam idem celebrans adhuc celebrare intendit, sumpto s. Sanguine deponit calicem super corporale, et patenam ei imponit, subdiaconus autem pallam superponit. Dum celebrans de medio discessit, subdiaconus calicem velo cooperit, et relinquens corporale et bursam in altari, calicem defert ad credentiam, in qua eundem ponit super corporale plicatum. In 2^a aut 3^a missa solemnī diaconus ad offertorium accipiens calicem a subdiacono, eundem super corporale deponit. Subdiaconus calicem non extergit, aquam autem more solito infundit. Diaconus pro infusione vini et aquæ calicem vel super pallam in cornu epistolæ deponit, vel super mappam elevatum tenet; vinum caute infundit, ne guttæ dispergantur, calicem autem non extergit, ut supra dictum est.

10. Si duæ vel tres missæ non successive et continuo, sed interrupte celebrentur, præcipue si idem calix interea ab alio celebrante adhibendus sit; tunc in illa missa, post quam interponitur mora, et ab altari receditur, in certis locis et juxta aliquos auctores calix post sumptionem sacri Sanguinis abluitur, hæc ablutio in aliud vas in altari præparatum effunditur, et deinde calix ut alias extergitur. Ablutio vel sumitur in ultima missa, vel in sacrarium mittitur. Hic modus affertur ut ab aliis allatus et alibi usurpatus; num autem licitus sit et permissus, superiorum judicio relinquitur;

(1) Martinucci lib. 2, c. 13, n. 27.

præferendus tamen est, prout præscribitur in instructione 12 Sept. 1857, de qua infra (1).

285. Sacerdos, qui missam in uno loco et alteram in alio loco eadem die celebrare tenetur, unum eundemque calicem in utraque missa adhibere debet juxta decretum S. R. C. (2) quod « reprobatur usum duorum calicum tanquam » in Ecclesia novum, et censet unum dumtaxat esse adhibendum, ut in more est apud missionarios » ita scilicet » ut in prima missa calicem impurificatum relinquat, prout » fit in duabus prioribus missis nativitatis Domini : calici » autem statim imponat patenam et pallam, prout fit in » iisdem missis; dein calicem cooperiat velo, quod (post » missam) etiam circumligabit calici. Atque hunc calicem sic » coopertum et circumligatum suo tempore decenter deferat » ad aliud oratorium, ut ibi celebret secundam missam, » quam peraget eodem ritu, quo celebratur tertia missa in » nativitate Domini. » Ablutio digitorum primæ missæ reservatur in vase, et in alia missa cum ablutione sumitur, vel sumitur ab alio qui est jejunus, vel in sacrarium effunditur (3). Juxta posterius tamen decretum (4), si sacerdos duas missas eadem die in ecclesiis longe dissitis celebrare debeat, duos calices ob peculiare rationes adhibere potest, servata sequente instructione, scilicet « Quando sacerdos eadem die » duas missas dissitis in locis celebrare debet, in prima dum » divinum Sanguinem sumit, eum diligentissime sorbeat. » Exinde super corporale ponat calicem, et palla tegat, ac » junctis manibus in medio altari dicat : *Quod ore sumpsimus*; et subinde admoto aquæ vasculo, digitos lavet dicens : » *Corpus tuum* etc. et abstergat. Hisce paractis, calicem » super altari manentem adhuc, deducta palla, cooperiat, » ceu mos est, scilicet primum purificatorio linteo, deinde

(1) Vid. Schuster Instruct. pract. p. 10, c. 3, n. 9 et 11 Richaudeau ch. VIII, n. IV.

(2) 16 Sept. 1815, n. 4365-4515.

(3) Gavantus p. 3, tit. 9, rub. 4.

(4) 12 Sept. 1857, approb. 11 Mart 1858, n. 5261.

» patena ac palla, et demum velo. Post hæc missam prose-
 » quatur, et completo ultimo evangelio, rursus stet in medio
 » altari, et detecto calice inspiciat, an aliquid divini Sangui-
 » nis necne ad imum se receperit, quod plerumque continget.
 » Quamvis enim sacræ species primum sedulo sorptæ sint,
 » tamen dum sumuntur, quum particulæ quæ circum sunt,
 » undequaque sursum deferantur, nonnisi deposito calice ad
 » imum redeunt. Si itaque divini Sanguinis gutta quædam
 » supersit adhuc, ea rursus ac diligenter sorbeatur, et qui-
 » dem ex eadem parte, qua ille primum sumptus est. Quod
 » nullimode omittendum est, quia sacrificium moraliter durat,
 » et super exstantibus adhuc vini speciebus ex divino præ-
 » cepto compleri debet.

» Postmodum sacerdos in ipsum calicem tantum saltem
 » aquæ fundat, quantum prius vini posuerat, eamque cir-
 » cumactam, ex eadem parte, qua sacrum Sanguinem bibe-
 » rat, in paratum vas demittat. Calicem subinde ipsum
 » purificatorio linteo abstergat, ac demum cooperiat, uti
 » alias fit, atque ab altari decedat.

» Depositis sacris vestibus et gratiarum actione completa,
 » aqua e calice demissa pro rerum adjunctis vel ad diem
 » cratinum servetur (si nempe eo rursus sacerdos redeat
 » missam habiturus) et in secunda purificatione in calicem
 » immittatur, vel gossipio aut stupa absorpta comburatur,
 » vel in sacrario, si sit, exsiccanda relinquatur, vel demit-
 » tatur in piscinam.

» Quum autem calix, quo sacerdos primum est usus, puri-
 » ficatus jam sit, si illo ipso pro missa altera indigeat, eum
 » secum deferat, secus vero in altera missa diverso calice
 » uti poterit. »

Decretum *plurium dicecesium* inscribitur, cum tamen ex
 speciali gratia non sit datum, et responsio sit: *Usus duo-
 rum calicum in casu posse permitti*; concludere licet,
 idem etiam alibi in eodem casu seu in ecclesiis longe dissitis
 permitti.

Titulus XI.

DE COMMUNIONE ET ORATIONIBUS POST COMMUNIONEM DICENDIS.

Rub. 1. *Celebrante purificato, dum Calicem collocat in Altari, liber Missalis defertur per ministrum ad cornu Epistolæ, et collocatur ut in Introitu. Ipse autem minister genuflectit juxta cornu Evangelii, ut in principio Missæ. Deinde Celebrans stans junctis manibus legit Antiphonam, quæ dicitur Communio; qua lecta, junctis itidem manibus ante pectus vadit ad medium Altaris, et eo osculato, vertit se ad populum a manu sinistra ad dextram, et dicit Dominus vobiscum, et per eandem viam redit ad librum, dicit Orationes post Communionem, eisdem modo, numero et ordine, ut supra dictæ sunt Collectæ, Quibus finitis, claudit librum, et jungens manus ante pectus, revertitur ad medium Altaris, ubi eo osculato vertit se ad populum, et dicit ut supra Dominus vobiscum: quo dicto, stans junctis manibus ante pectus versus populum, dicit, si dicendum est, Ita Missa est, et per eandem viam revertitur ad Altare. Si vero non sit dicendum, dicto Dominus vobiscum, revertitur eodem modo per eandem viam ad medium Altaris, ubi stans versus ad illud, junctis ante pectus manibus dicit Benedicamus Domino. In Missis autem Defunctorum eodem modo stans versus Altare, dicit Requiescant in pace.*

2. *In Quadragesima autem a Feria IV. Cinerum usque ad Feriam IV, majoris Hebdomadæ in feriali Officio, postquam Celebrans dixit Orationes post Communionem cum suis solitis conclusionibus, antequam dicat Dominus vobiscum, stans in eodem loco ante librum dicit Oremus: humiliare capita vestra Deo, caput inclinans, et extensis*